

Edam in Canada vierde 100-jarig bestaan

Eerste behuizing van de pioniers (foto Saskatchewan Archief)

Op 1 juli 2005 was het zover. De provincie Saskatchewan, gelegen in het midden van Canada, bestond 100 jaar. Iedere plaats, zo ook Edam, vierde dit gebeuren op zijn eigen manier. Door een jarenlang contact met LeAnn Thom, manager van de Credit Union Bank Edam en van de Kamer van Koophandel, kwam de gedachte bij haar op om ons uit te nodigen voor deze feestelijke gelegenheid. Of we daar zin in hadden.?!

Behalve kleren hadden we in onze koffers flink wat cadeautjes meegenomen. Onze eigen burgemeester schonk een mooi bord, vergezeld van een aardige brief voor zijn Canadese collega, een glas-in-loodraam van de Stichting Kaasmarkt Edam, twee Nederlandse vlaggen geschonken door de gemeente en één door de Vereniging Oud Edam plus een Edamse vlag geschonken door de Watersportvereniging. Originale klompen en veel drop konden natuurlijk niet ontbreken.

De volgende morgen waren we getuige van de opening van het Washbrook Museum. De familie Washbrook verzamelde al jaren spulletjes uit grootmoeder's tijd, dus ook uit de beginperiode van Edam. De oude, allang niet meer in gebruik zijnde graansilo, werd verbouwd en ziedaar de nieuwe behuizing voor de collectie Washbrook. De opening werd officieel verricht door de burgemeester en het geheel werd geleid door onze contactpersoon LeAnn.

De speeches waren niet van de lucht en ook Cor Veth deed een leuke duit in het zakje. Cadeaus werden uitgewisseld. Ook voor onze burgervader werden geschenken mee teruggegeven. Tot grote hilariteit verruilde LeAnn haar schoenen voor de klompen.

Armoede

We hebben wel begrepen dat er veel armoede heeft geheerst in die beginjaren van de twintigste eeuw. Praktisch niemand was vóór zijn emigratie agrariër geweest. Door middel van advertenties in Europese kranten werd zeer goedkope grond aangeboden in die regio en daar werd op gereageerd. Toen de landverhuizers daar eenmaal aankwamen bleek er niets te zijn behalve onontgonnen land. De houten hutten werden zelf gebouwd, maar voor materialen

Midden in de Canadese provincie Saskatchewan ligt het plaatsje Edam, dat daar honderd jaar geleden door een aantal Nederlanders is gesticht. Op uitnodiging van een bewoner van het Canadese Edam hebben onze voorzitter Cor Veth en zijn echtgenote Wil een weekend in juli de viering van het honderdjarig bestaan bijgewoond. Hierbij het verslag van hun bezoek. De families Van de Wal-de Kock en Ch. Kroesen hadden jaren geleden, tijdens een familiebezoek, het plaatsje Edam ontdekt. Dat resulteerde in een artikel in het periodiek van Oud Edam (Jaargang 27, nr. 3, november 2003).

moest men een dag reizen om bij de dichtstbijzijnde stad te komen. De meeste mensen waren echter doorzetters. Trouwens, geld voor een terugreis was er niet meer!

Door barre weersomstandigheden (te koud of te nat) mislukten de oogsten vaak. De zomer duurt er, zoals ze zelf lacherig zeggen, maar één maand: juli. Uit alles bleek dat de tweede generatie Nederlanders en andere Europeanen (overigens ook al tussen de tachtig en negentig jaar!) grote bewondering heeft voor het doorzettingsvermogen en optimisme van hun ouders.

Deze pioniers moesten, behalve tegen het barre klimaat, tegen nog veel meer bestand zijn bijv.: de bedmijt, de vlooiën, de stekende muggen. Bovendien stikte het van de grondeekhoorns die één groot vriet van hun land maakten. Muggen en eekhoorns zijn er trouwens nog steeds in overvloed.

Als de oogst mislukt was, moest men van armoede op een houtje bijten of, zoals in het volgende gedicht van een Edamse dichter-pionier staat, genoeg nemen met een flapjack (een koekje gemaakt van bloem en water).

The Flapjack Plain

*For it's flapjacks in the morning, when I role out of bed
And it's flapjacks for dinner when the sun is overhead
It's flapjacks for supper when the night has come again
Oh! It's flapjacks forever on the Flapjack Plain!*

Zondagmorgen was er een dienst voor alle gezindten en dit betekende tevens het eind van een indrukwekkend weekend. Veel nazaten van die eerste pioniers (32 Hollandse gezinnen in 1906) hebben het slotfeest meegevierd. We hebben veel gepraat en geluisterd. Een ding is duidelijk: ze zijn trots op hun land en ze zijn tevreden met wat ze tot nu toe bereikt hebben. De enorme landerijen zijn wat anders verdeeld dan in vroeger jaren en er wordt tegenwoordig olie gewonnen. Dat brengt ieder jaar extra geld op, maar echte luxe vind je er niet. De meeste grond buiten de stad is overigens nog steeds in het bezit van een Hollandse familie (fam. Wouters).

Wil Veth-Bitter